

Motion till riksdagen 2023/24:1184

av **Linnéa Wickman och Anna Wallentheim (båda S)**

Rätt till en rökfri boendemiljö

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur en skärpning av lagstiftningen kan utformas så att hyresvärdar och bostadsrättsföreningar ges rätt att förbjuda rökning i bostäder och på balkonger och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den enskilt största påverkbara orsaken till cancer är tobaksrökning. Det medför också en ökad risk att drabbas av andra hälsoproblem som hjärt- och kärlsjukdom, lungsjukdomar och diabetes. Förutom de ökade hälsoriskerna för den aktive rökaren så drabbas omgivningen av passiv rökning, vilket i sin tur leder till att även icke-rökare utsätts för en större risk att drabbas av hälsoproblem. Särskilt riskabelt är det att utsättas för rök upprepat under en längre tid och det bedöms inte finnas några halter som kan anses ofarliga.

Det tobaksförebyggande arbetet är ett angeläget område för att skapa en mer jämlik hälsa. Över tid har den dagliga rökningen i befolkningen minskat, men det finns fortsatt tydliga skillnader mellan olika grupper baserat på strukturella faktorer som påverkar människors livsvillkor. Det handlar framförallt om utbildningsnivå, kön, födelseland och ålder, enligt Folkhälsoenkäten som Folkhälsomyndigheten genomför regelbundet.

Historiskt har det varit framgångsrikt att införa fler rökfria miljöer genom att begränsa möjligheterna att röka på offentliga platser som i krogmiljö och under senare tid via den nya tobakslag som tillkom 2019 även på uteserveringar, vid entréer som allmänheten har tillträde till, vid inhägnade idrottsplatser, på lekplatser och i anslutning till allmänna färdmedel. Dessa förändringar har varit positiva för att färre ska utsättas för passiv rökning och nu behöver nästa steg tas. Idag är det egna hemmet en plats där det är väldigt vanligt att drabbas av grannars rökning när tobaksrök och lukt sprids via rökning på balkonger och uteplatser eller via ventilationen i flerfamiljshus. Utöver alla de som ofrivilligt drabbas av andras tobaksrökning så orsakar rökning även skador i bostaden när röken sätter sig i golv, väggar och tak.

Det har därför blivit allt vanligare att hyresvärdar och fastighetsägare inför rökförbud i sitt bostadsbestånd genom att till exempel skriva in det i hyreskontraktet. Men det finns samtidigt inget tydligt stöd i lagstiftningen eller rättspraxis som förbjuder rökning på balkonger eller inne i lägenheten, varför det rättsliga stödet att genomdriva helt rökfria boendemiljöer är svagt med undantag för särskilda allergihus. Detta trots att en hyresgäst enligt hyreslagen i 12:e kapitlet jordabalken (1970:994) ”inte får utsätta sina grannar för störningar som kan vara skadliga för hälsan eller försämrar deras bostadsmiljö på ett sätt som inte skäligen bör tålas” och en likalydande formulering finns i bostadsrättslagen (1991:614).

Lagstiftningen bör ses över i syfte att skärpa den och andra relevanta åtgärder bör övervägas för att hyresvärdar och bostadsrättsföreningar ska ges rätt att förbjuda rökning i bostäder och på balkonger. Människor ska kunna andas rökfri luft i och i anslutning till sina bostäder; de ska inte behöva utsättas för passiv rökning eller få hälsoproblem av att vistas i sina egna hem.

Linnéa Wickman (S)

Anna Wallentheim (S)